

A haladó egyetemi és főiskolai ifjúság mozgalmai Szegeden (8.)

Micheller Magdolna:

Haladó hagyományok továbbélése néhány felsőoktatási kollégiumban, Szegeden

A magyar kollégiumi mozgalom az oktatási folyamat minden szintjén — köztük a felsőoktatásban is — jelentős történelmi múlttal rendelkezik. Ez a történelmi tapasztalat több vonatkozásban megújult és ma is hasznosítható pedagógiai hagyományrendszerre szélesedett. A hatvanas években már eredményekkel is mérhető fellendülésben a múlt haladó hagyományainak feldolgozása, újszerű értékelése is szerepet játszott, melyek közül az alábbiakat tartjuk külön is kiemelkedőnek:

1. A protestáns iskola-kollégiumok belső önkormányzati rendszerét, alsó- és felsőévesek kapcsolatát, a hivatástudatra nevelés (főleg a pedagógusképzés vonatkozásában) lehetőségeit.

2. Az Eötvös József Kollégium igényes szakmai, nyelvi felkészítő tevékenységét, a kollégiumi megújult szakkollégiumi rendszerét.

3. A Györfly Kollégium és a NEKOSZ-kollégiumok home politicus embereszményét, s gyakorlati társadalmi, közéleti szintereit. A koedukált kollégiumok színes, de egymás iránt is felelősséget tanúsító fiatalok demokratikus közösségeit.

Némi leegyszerűsítéssel azt is mondhatnánk, hogy az 1974-ben megjelent kiváló kollégiumi címét szabályozó elvárás a haladó kollégiumi hagyományokat is követelménnyé állította. Ebben a kiváló kollégiumi címet, követelményt is tevékenykedő kollégiumi mozgalomban Szeged felsőoktatási kollégiumjainak többsége igen aktívan vesz részt.

A József Attila Tudományegyetem jelenlegi öt kollégiumából először (1966—67.) a Móra Ferenc Kollégium jelentkezett sajátos arculattal. Az új kezdeményezésekből érdemes idézni: időszakos kollégiumi újságot (MAGUNK) jelentettek meg, kollégiumi napokat, kollégiumi kirándulásokat szerveztek, tudatosn előkészítették az első évesek fogadását, szociometriai módszerrel is követték a közösségek alakulását, a közösség belső kohézióját. Többek között azért is érdemelték ki — Szegeden először, az országban ötödikként — a kitüntető és elismerő Kiváló Kollégium címet, 1976-ban.

A cím elnyerésekor igényes szakkollégiumi hálózatot és színes politikai programokkal nyerték meg a kollégistákat az aktív közreműködésre.

A kollégiumi bizottságban és más szintereken is együtt dolgoznak a választott diákközvetők és a pedagógusok. Jó tudni, hogy közülük a többség Móra-kollégista volt. A kollégiumi közösség egésze kisebb közösségekből, az ún. alapközösségekből építhető fel. Az első éven formális szervezeti felépítés szak, KISZ-alapszervezet, azonos lakóközösség stb.), a felső évfolyamokon szervezési tényszerűségeket váltják fel. Ily módon a kezdetben kiváló alapközösségek cím ma együttműködő kisközösségi eredményeket jelölhet.

A kollégium politikai nevelőmunkájának új lehetőségeit teremtették meg a nemzeti és a tájleltő napok. A nemzeti napok sorában (pl. NDK, Bolgár, mongol, kubai, finn) az adott ország történelméről, irodalmáról, zenéjéről, mai politikai arculatáról ismerhették meg a kollégisták. Ehhez hasonlóan a tájleltő napok egy-egy országrész történelmi hagyományait, népi kultúráját és mai eredményeit hozta előtérbe. Pl. ormánsági, hortobágyi, őrségi, kalocsai napok.

Jelenleg is dolgozik a honismereti szakkollégiumi csoport, ahol a kollégisták — tanári irányítással — a Szeged monográfiához készítenek előzetes anyagokat. A ma „mórási” tudatosan szervezett körökön, tanfolyamokon készülhetnek leendő értelmiségi hivatásukra: közművelődési kör elméleti- és filmvitái, könyvtáros tanfolyam, idegenvezetői tanfolyam, stb. Az 80-es évek játékos dokumentum filmjei a közelmúlt történelméről segítik életközébe hozni. A filmek, s az ezt követő viták pedig a valóságos társadalmi, történelmi élményt is pótolják.

A közművelődési kör tagjai megismerkedhetnek napjaink főbb irodalmi, társadalmi vitáival, a majdani munkájához sajátos elvárásaival, legközelebb. Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan ma is meghívunk esetenként volt kollégistákat, akik szívesen jönnek, hogy elmondják, mit jelent a gyakorlat, a valóság tanári vagy más értelmiségi pályája.

Úgy véljük, a Móra Kollégium másodszor is elnyeri (1981) kiváló kollégiumi címet, ami azt is kifejezi, hogy a kollégiumi közösség nemcsak megőrizte jellemző hagyományait, hanem az elvárások és lehetőségek dinamikus összhangjával meg is újította azokat.

A Móra Kollégium szervezeti kereteihez és tartalmi munkájához több szinten is hasonlítható a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Teleki Blanka Kollégiuma. Az ugyancsak a 60-as években induló kollégium elsősorban a pedagógus pályára való felkészítés tudatos segítségét tekintette feladatának. Ennek minél eredményesebb megvalósítása érdekében ifjúságvédelmi foglalkozásokat, kórházban levő gyerekek korrepetálását, cigányiskola patronálását szervezték meg. Ezek a kísérletek — az évek során — szakkollégiumi keretekké bővültek. Az ifjúságvédelmi szakkollégium példaként nemesen elméleti felkészítést ad a leendő általános iskolai tanároknak, hanem gyakorlati területet is biz-

tosít; pl. névelőthonos gyerekek patronálása, kórházban péremkerületi iskolában, tanulmányutak stb.

Újabb, de máris színes, eredményes kezdeményezés a Teleki Kollégium honismereti-neprajzi köre. Ebben a körben a szülőföld, a kisebb táj jellegű egységek történelmi múltját és mai jelentését, valamint a határainkon túli magyarság életét ismerik meg a kollégisták. Az előadásos vitákat a csoport gyűjtőútjain szerzett tapasztalatok teszik teljesebbé.

A kollégium belső szervezeti élete is hasonlítható a Móra közösségi modelljéhez. (Itt kell azt külön is megemlíteni, hogy a kollégium igazgatója és néhány kollégiumi tanára is Móra kollégista volt.) Országosan is érdemi példa arra, hogy az indító kollégium hatása, elvárása mélynyire lehet továbbra is kísérletező kedvű új adaptálási lehetőségek forrása, ösztönzője.

Megítélésünk szerint a Teleki Kollégium közösségi életét is teljesebbé tehetné, ha — több más kollégiumhoz hasonlóan — itt is megvalósulhatna a koedukáció.

Részen még a tanárképzést, de néhány szakág esetében speciális természettudományos képzést egészít ki a JATE Herman Ottó Kollégiuma. A 70-es évek elején induló kollégium — a Móra Kollégiummal való érdemi együttműködésben — új kísérletekbe kezdett. Ennek során keresték és jelölték meg azokat a lehetőségeket, amelyek a főleg természettudományos érdeklődésű kollégisták elvárásainak megfelelővé válnak.

A hagyományra vált szakhaték, a szervezett szakmai találkozók, a kollégiumban lakó külföldi hallgatók nemzeti napjai kezdtek alakítani a Herman Kollégium sajátos arculatát.

Az évenként rendezett majális, a kollégiumi Mikulás, a vidám sport-napok, vagy a karri színtűz szélesedett golyótábor is újabb közösségteremtő alkalmakká váltak. A végzettség munka eredményeért a Herman Kollégium 1978-ban kapott Kiváló Kollégium címet.

A koedukált kollégiumban házas hallgatók is helyet kaptak. Így — a szociális előnyök mellett — mozgalmi eredmény is, hogy a főleg ötödéves házas hallgatók egy adott közösséghez szervezően kapcsolódva dolgozhatnak.

A JATE két kiváló címet kiérdemelt kollégiuma szerencsésen ötvözi közös tevékenységében a legnemesebb kollégiumi hagyományokat; egy adott egyetem különböző nemű és különböző szakmai érdeklődésű hallgatóinak vidám együttélését és feloldozását, szakmai vitáit, továbbképzéseit. Ez az új együttes több vonatkozásban új lehetőségeket teremtett, mintegy valós versenytárs lett a JATE legrégebbi kollégiumának, a szegedi Eötvös Kollégiumnak is.

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen az előző évtizedekben — más felsőoktatási intézményekhez hasonlóan — az egyes kollégiumoknak egyéni arculatuk is volt az összegytemi jellegzetesség mellett. A SZÖTE kollégiumainak pedagógiai, politikai vezetői — az utóbbi években — azt a tendenciát segítik megerősödni, hogy mindegyik kollégium leendő orvosok közössége.

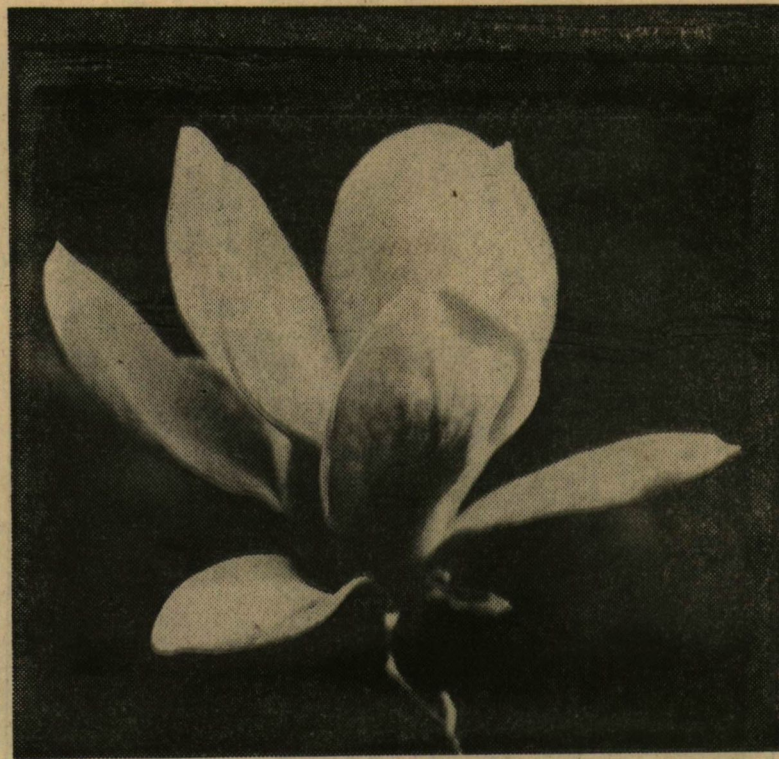
Az egyetemi képzési célokat a kollégium a maga lehetőségeivel követi, az együttműködést együttműködésé fejleszti. A „Professzoraink reflektorfényében” című előadássorozat keretében a szakma távlati feladataival, kiemelkedő eredményeivel ismerkedhetnek meg a ma orvostanhallgatói.

A társadalmi-közéleti nyitottságot segítik a középiskolákban tartott egészségügyi előadások, a nyelvi klubok, az MSZBT tagsóportban való tevékenység és a megyei, városi vezetőkkel való kezesztal-beszélgetések is.

A SZÖTE kollégiumaiban is többféle vidám vetélkedőt, stúdiós és más versenyt rendeznek. Itt is külön fogadják az elsőéveseket és emléklappal, emléklappal búcsúznak a végzősöktől.

A külföldi hallgatókkal — Szegeden a legrégebben — tudatosan foglalkoznak. A külföldi kollégisták jelentős létszáma és a tapasztalatok hasznosítása külön szintet hozott létre.

Az általunk vázolt kollégiumi hagyományrendszer szegedi felsőoktatási eredményei jól szolgálgják az intézmény alapvető képzési célját és eredményesebbé, színesebbé teszik a KISZ kollégiumi szintű feladatait. Ezzel a lehetőséggel tudatosan élve pedig nemesen megvalósítják a mozgalom elvárásait, hanem a közösség egésze és egyes tagjai számára is vonzó feladatokat teremtenek. Ahogy a KISZ X. Kongresszusa meghatározta: „Szükségesnek tartjuk, hogy a felsőoktatási intézmények elméletileg megalapozott, széles körű szakmai, társadalomtudományi ismereteket adjanak, hogy felkészítsenek az értelmiségi funkciókkal kapcsolatos szakmai és közéleti teendőkre.”

Virágzó magnólia (Pataki Zoltán felvétele)

Baráti találkozó a JATE-n

A hazánkban, így Szegeden is zajló, béke- és barátság hónap eseménysorozat keretében 30 tagú szovjet delegációt látott vendégül a JATE MSZBT május 8-án, az egyetem KISZ-klubjában.

A Nyikolaj Jevgenyevics Platonov vezérőrnagy vezette küldöttséget dr. Kristó Gyula oktatási rektorhelyettes köszöntötte, majd tájékoztatta a vendégeket az egyetem múltjáról, szerkezeti felépítéséről, az egyetemi munka céljairól, és időszerű kérdéseiről, valamint az egyetem külföldi kapcsolatairól.

Ezután dr. Apjok József, a JATE MSZBT elnöke mondott rövid beszédet, melyben beszámolt a társaság munkájáról, összetételéről, céljairól.

A vendégek nevében Platonov vezérőrnagy, a Szovjetunió Hőse, a történelemtudományok doktora, a Gagarin légi katonai akadémia tanszékvezető egyetemi tanára emelkedett szólásra. Megköszönte a szíves fogadtatást, majd üdvözölte és bemutatta a szovjet delegáció azon tagjait, akik részt vettek a magyarországi felszabadító harcokban.

A találkozó további részében a két delegáció tagjai kötetlen beszélgetést folytattak az egyetemen folyó tudományos munkáról, valamint meglátogatták a JATE kibernetikai laboratóriumát, s az egyetemi könyvtárát.

HÍREK

A JATE KISZ Egyetemi Bizottsága emléklapokat alapított az aktívan dolgozó KISZ-tagok munkájának elismerésére. Az EB a plaketti első példányát, jelképesen, a tudományegyetem pártbizottságának ajánlotta fel, megköszönve a mozgalmi munkában nyújtott támogatást. A plakettet Kiss Barnabás, a JATE KISZ-titkára adta át Gécseg Ferencnek, a pártbizottság titkárnak a JATE május 6-i küldöttgyűlésén, ahol a KISZ elmúlt évben eredményesen dolgozó, aktívai is átvehették plaketteiket.

Május 11-én tartotta a JATE KISZ Egyetemi Bizottsága a küldöttgyűlés utáni első ülést, melyen a munkaterületek elosztása, valamint a munkastílus kialakítása voltak a fő kérdések.

A bizottság megállapította, hogy a hatékonyabb munka érdekében egyszerűsíteni kell a munkamegosztást, ezért bizonyos reszortok feladatait újráfoglalmazták, illetve újakat alakítottak. A jobb munkát célozza az egyetem vezetésének azon intézkedése is, miszerint új, függetlenített státusz létesítette, a titkárhelyettes részére, mely státusz Fenyvesi Erzsébet tölti be.

A kollégiumokkal való kapcsolatot, illetve a diákok közötti folyó munka javítása érdekében ezután kollégiumi felelős is tagja a bizottságnak, valamint az oktatási-szakmai felelős, akinek feladata figyelemmel kísérni az oktatáskorszerűsítési munkát.

Az érdekvédelmi felelősök átkerültek a tanulmányi érdekvédelmi, valamint a jogostuánügyek.

A bizottságon belül dolgozik ezentúl két, határozott reszorttal nem bíró tag, akik egy-egy konkrét feladatot végrehajtása, megszervezése terén nyújthatnak nagy segítséget.

Ezek után a bizottság jelenlegi összetétele (a sportfelelős kijelölése még nem történt meg): titkár: dr. Kiss Barnabás, titkárhelyettesek: Fenyvesi Erzsébet és Kozma József.

A bizottság tagjai: Berkesi Ottó (OD-titkárhelyettes), Deák Agnes (BTK KISZ-titkár), Engi Katalin (külügyi felelős), Heller Péter (agít.-prop.), Hohl Zsuzsa (kollégiumi felelős), Molnár Katalin (alapszervi titkár), Muzsik

Gyula (kulturfelelős), Palinkó István (érdekvédelmi), Solymosi József (TTK KISZ-titkár), Szeclezky Ida (JTK KISZ-titkár), Várnelyi Éva (oktatási-szakmai felelős) és Várjú Gabriella (közművelődési felelős).

Megfontolt a karon folyó munka segítése érdekében az instruktörök kijelölése is: A BTK-n Hohl Zsuzsa, a TTK-n Kozma József, a JTK-n Fenyvesi Erzsébet, a mat.-fiz. csúcsnál Muzsik Gyula, a vegyészknél Palinkó István, a földrajzosoknál Engi Katalin, a biológusoknál pedig Heller Péter tölti be ezt a funkciót.

A fordítóverseny eredményei

A József Attila Tudományegyetem KISZ-bizottsága és Idegen nyelvi Lektorátusa áprilisban fordítóversenyt rendezett, nem szakos, JATE-s hallgatók számára.

A verseny eredményhirdetésére és a díjak átadására május 6-án került sor az Idegen nyelvi Lektorátuson. A díjazottak a JATE KISZ-bizottsága, a Lektorátus, a különböző idegen nyelvi tanszékek és az MSZBT tagsóport díjját és jutalmait vehették át.

Eredmények:
Angol nyelv: 1. díjat nem adott ki a zsűri; 2. Varga József, III. matematikus, Doktor Tamás, I. fizikus. Köszönjük Katalin, III. orosz fordító; 3. Hídeg Éva, IV. fizikus, Sik Csilla, IV. mat.-fiz. szakos hallgató.

Francia nyelv: 1. Szolnán Sándor, IV. magyar-történelem; 2. Móraos Károly, IV. magyar-történelem; 3. Takács Flóra, III. angol fordító szakos hallgató.

Német nyelv: 1. Hegedűs Éva, II. joghallgató; Lovász Attila, V. matematikus; Kovács Judit, IV. magyar-orosz szakos hallgató.

Olasz nyelv: 1. díjat nem adott ki a zsűri; 2. Mónus Editt, III. joghallgató; 3. díjat nem adott ki a zsűri.

Orosz nyelv: 1. Kovács Péter, IV. joghallgató; 2. Tóth-Abonyi Mihály, IV. matematikus; 3. Molnár Sándor, V. földrajz; 4. Levarszky Zoltán, II. matematikus, Rácskevi Béla, IV. fizikus és Katona Tibor, IV. joghallgató.

A zsűri különdíjját kapták Lakó Ibolya és Alexin Zoltán.